

Шошо эл, порылык да гим верр!

Будь готов/

ЯМДЕ ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Тўшка паша лектышан

ЕИВАНОВАН фотожо.

Шошо пўртўс помыжалтме жап гына огыл, тыгодым изижат-кугужат шочмо кундемым аруэм-дымашке лектыт. «Шошымсо порылык арня» всероссийский акций радамыште йоча-влак школлаште суботникым эртарат. Тыгай акций эртыме нерген Волжский район Пётъял, Морко район Шўргыял школла гыч увертареныт.

Кужэнер район Руш Шой кыдалаш школьшто тунемше-влак школ йыр шўкшакым погеныт, кошкышо шудым, лышташым удыреныт, ўштыныт. Теве Иван Пудов, Николай Иванов, Павел Павлов, Дмитрий Рыбаков, Ярослав Крылов да Максим Соловьёв (снимкыште) тўшка пашашке ушненыт.

– Йырым-йыр арулыкым ыштымеке, чон куана, – ойлат рвезе-влак. – Кажне йоча тўшка пашан лектышыштыже шке надыржым ужеш. Кугешныме кумыл шочеш. Тыге ме пашан акшым умылаш, шочмо кундемым йораташ, пўртўсым аралаш тунемына.

1 май –
Шошо
да паша
пайрем.

ПОДПИСКЕ

Газетым
онлайн налаш
Кугарня24.рф сай-
тыште «Кевыг» ужа-
тышыш пуры-
ман.

А тый
«Ямде лий»
газетлан под-
пискым ыште-
нат?

Ак – 363
тенгеат 18 ыр.

Индекс –
П4696.

Подпискым
ыштыше-влак
коклаште лотерей
модышым эртарена.

ЛГРИГОРЬЕВА.

Рекламе.

Кö эн патыр?

Гран-прим **Анатолий Мартынов** (Звенигово, Юльял) сепен налын.

Республикысе марий тўвыра рўдерын эртарыме «Марий патыр» конкурсш Звенигово, Волжский, Шернур, Морко, Курыкмари районла, Йошкар-Ола да Озан ола гыч кандаш рвезе ушнен. Самырык енг-влак муро, куштымаш, почеламут, презентаций гоч шкешт нерген каласкаленит. Марий калык йўла, тўвыра ойыртемим палымыштым тергенит. Ёдырым йўктымö, армийыш ужатыме, у пöртлан негызым пыштыме йўла-влакым модын ончыктенит. Тагасыше-влак коклаште 1-ше номеран Шернур школын 9-ше классыштыже тунемше, мемнан юнкорна Дима Веденькин (**снимкыште**) лийын. Тудо кокымшо верыш лектын. Саламлена!

Е.ИВАНОВА ямдылен.

Историйым шергалына

Маршал-влак Т.К.Жуков ден И.С.Коневын вуйлатыме войскаш 1945 ий 2 майыште Берлиным пўтынек сепен налыныт.

1945 ий 6 майыште совет войска-влак Пражский операцийым тўжалыныт. Прага олам фашист-влак деч утареныт да «Центр» армийын икмыняр тўшкажым пленыш налыныт.

Ме кугешнена

Марий талешке кечым школышто кажне ийын палемдена. «Рвезе тукым» йоча ушемьн отрядше-влак тўрлö сомьлым шуктат. «Ал парус» отряд Кораксола книгагудышто уна лийын. 8-ше классыште тунемше-влак «Талешке сорта» акцияш ушненит (**снимкыште**). Калык писатель Н.Лекайнын стеллыже воктене шарнымаш сортам чўктеныт. Ме шкена талешкына-влак дене кугешнен илена.

Дмитрий ЕГОРОВ.

Морко, Шўргыял.

ЕФРИГОРЬЕВАН фотожо.

Российысе увер

Кажне кумылан ег 9 майыште 15 шагатлан «Курымашлык полк» онлайн-парадыш ушнен кертеш. Иодмашым 7 май марте 2021.polkrf.ru официальной сайтышке колтыман.

«Мыйын ешем, мыйын Россияем» всероссийский сўрет онлайн-конкурсшышко ушнаш кумылет уло? patrioticart.ru сайтыште шке кабинететым ыште да, келшыше тагасым ойырен, сўретым шынде. Пашам 31 май марте колто.

Тений выпускник-влак 31 майыште географий, литератур, химий дене ЕГЭ-м кучат. 3 да 4 июнышто руш йылме дене лиеш, 7 июнышто – математике дене, 11 июнышто – историй, физике дене, 15 июнышто – обществознаний дене. 18 гыч 25 июнь марте биологий, йот йылме, информатике да ИКТ дене тергыме пашам возат.

Марий Элысе увер

Республикысе марий тўвыра рўдер 9 майыште 17 шагатлан Чарла Кремльыште «Тау тыланет, салтак» патриотический акцияш эртарат. Тушко кажне кумылан ег ушнен кертеш.

Республикысе йоча да самырык-влак В.Х.Колумб лўмеш книгагудо 1-11-ше класслаште тунемше да студент-влакым 12 майыште «Могай сай тўняште сар деч посна!» республикысе лудмаш конкурсш ушнаш ўжеш. Тўрыс уверым rubcolumba.ru сайтыште ончыза.

Йошкар-Олаште 9 май марте «Георгиевский ленте» акцияш эртаралтеш. Тасмам Сенымаш Паркыште, «Курымашлык тул» мемориал комплексшыште, В.И.Ленин лўмеш площадьыште волонтер-влак яра пуэдат.

Сенгымаш – тыршымаште

«Ямде лий» 2021 ий 30 апрель

Туныктышо-влак коклаште педагогике мастарлык республиканский конкурс 20-23 апрельыште Советский посёлкысо 3-шо номеран школышто эртаралтын. Танасымашке 39 воспитатель да туныктышо ушненыт. Алексеевский, Ушнур школлаште, Советский посёлкысо 1-ше №-ан «Йомак» йочасадыште ты кечылаште паша шолын. Туныктышо-влак семинарым, урокым, мастер-классым эртареныт, проектым араленыт. «Йыргешке үстел» молгунамсе деч ойыртемалтше лийын. Финалыш лекше туныктышо-влак кодшо ийын тыгаяк конкурсышто сенгыше-влак дене вашлийын мутланеныт.

«Идалыкын туныктышыжо – 2021» лүмым Елена Николаевна Романова сулен налын. Тудо Медведево районысо Краснооктябрьский школышто тўналтыш класслам туныкта.

«Уста марий туныктышо – 2021» тагасыште 8 педагог мастарлыкшым ончыктен. 2-шо номеран Морко школын туныктышыжо Надежда Александровна Голубкина сенгышыш лектын.

Волжск оласе 17-ше №-ан «Дюймовочка» йочасадын туныктышо-логопедше Юлия Анатольевна Белоусова «Идалыкын воспитательже – 2021» тагасыште сенгыше лийын.

Е.ИВАНОВА ямдылен.
Фото-влакым Интернет гыч налме.

Карт ден атлас полшеныт

Географий дене всероссийский олимпиадыште Российын 65 субъектше гыч 263 тунемше уш-акылжым терген. 3-шо номеран Советский школын 11-ше классыштыже тунемше Алексей Виногоров (снимкыште) Марий Элын чапшым арален да сенгыше радамыш лектын.

– Ача-авамдын тўнжамбалсе политике картым да атласым налмекышт, географийлан шўмакынам. 5-ше класслан мый чыла элым, нунын рўдолаштым, флагыштым, кугурак эйер-влакын лўмыштым паленам. Географий дене икымше туныктышем Татьяна Павловна Домрачевалан кугу таум ойлем. Йошкар-Оласе А.С.Пушкин лўмеш 4-ше номеран гимназийыште географийым туныктышо Андрей Александрович Столяров кызит мыланем келге шинчымашым пуа, – ойла рвезе.

Алексей Москосо М.В.Ломоносов лўмеш кугыжаныш университететсе географий факультетыш тунемаш пураш шона.

Х.АЛЕКСАНДРОВА ямдылен.
Фотом Интернет гыч налме.

Никита, ончыко!

Ме классыштына «нылытан» да «визытан» отметке-влаклан тунемына. Кеч-могай мероприятийыште эре ончылно улына. Туныктышына Елена Андреевна моткоч тырша. Ме шахмат да шашке дене модаш йоратена. Шукерте огыл йолташна Никита Юферев шахмат дене модмаште зональный турышто сенгышыш лекте. Район танасымаште 3-шо верым налме. Никиталан кугу кўкшытыш шуаш тыланена.

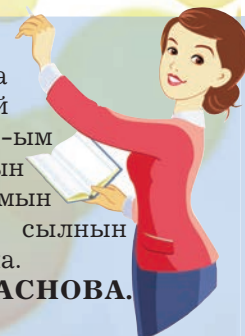
Милена ИШМАНОВА.
Татарстан, Агрыз, Буймо.

Марий Эл Республикысе педагогике олимпиадыш Йошкар-Ола, Козьмодемьянск, Волжск ола, Звенигово, Килемар, Кужэнгер, Марий Турек, Параньга, Шернур районла да Угарман кундем гыч кугурак класслаште тунемше-влак ушненыт. Шернур район Кукнур школын 10-шо классыштыже тунемше **Сергей Пайгинов** сенгышыш лектын да «**За педагогическую эрудицию**» тагасыште ойыртемалтын. Туныктышо – Ю.С.Горинава.

Урокуштыжо онай

Йоратыме туныктышем – Эльвира Васильевна Александрова. Тудо руш, марий йылмылам, марий литературым да ИКН-ым туныкта. Эльвира Васильевна урокум онайын вўда. Ме шуко ум пален налына. Марий йылмын поянлыкше дене палдара, почеламутым сылнын лудаш кумыланда. Ме тудын дене кутешнена.

Вика КРАСНОВА.
Морко, Эгерсола.

Ч
А
В
А
Й
Н

ТУКЫМ УЛЫНА

Марий кундемем

Йораталме марий кундемем,
Мый тый денет кугешнем.
Ава гай лишыл улат, элем.
Мый тыйым ашнем шўмыштем.

Йоратем марий кундемем:
Юзо виан да поян пўртўсем,
Шонангыл гай чевер олыкем,
Ший вўдан яндар памашем.

Йоратем марий кундемем,
Ик еш гае марий калыкем,
Мые тендам пагалем,
Вуемым тыланда савем.

Юля УСОВА.

Марий Турек школ.

Порылык

Мо тыгай порылык? Мыйын шонымаште, порылык тиде ваш-ваш пагалымаш, икте-весеылан полшымаш, поро пашам ышты-маш. Тыгай койыш-шоктыш кажне енгын чоныштыжо уло, шонем. Порылыклан изинекак тунемман. Мый кеч-кўлан порым гына ышташ тыршем.

Валерия ГЕРАСИМОВА.

Морко, Коркатово.

Рушла-марла кутырат

Кеч

урем дене ошкылам,
кеч малаш возам,
мыйым эре ик йодыш тур-гыжландара: «Молан самырык енг-влак марла кутырымышт годым руш шомакым кучылтыт?» Тыге нуно шочмо йылмынан моторлыкшым, яндарлыкшым, ямжым йомдарат. Мыйын шонымаште, рушла-марла кутырымаш кугыен-влак деч кусна. Республикыштына руш да марий йылме-влак кугыжаныш йылмылан шотлалтыт. Садлан кок йылме денат шонымашым чын да мастарын почын пуэн кертман. Но шочмо йылме мыланна эн шерге.

Дима ВЕДЕНЬКИН.

1-ше номеран Шернур школ.

Ший талешкыштым моктеныт

23 апрельште Республикысе марий тўвыра рўдер С.Г.Чавайн лўмеш Национальный книгагудышто «Ший талешке» республикысе конференцийым эрта-рен. Тушко Морко, Шернур, Волжский, Советский, Марий Турек, Медведево районла да Йошкар-Ола гыч уш-неныт. Ёдыр-рвезе-влакын шымлымаш пашаштышт марий серызе А.Тимофеевын, самырык поэт В.Комаровын, палыме шымлызе А.Куклинын, режиссёр, драматург А.Якушеван, серызе, скрипке дене шоктышо И.Ивановын да молын лўмышт йонгеныт. Тунемше-влак уверым книгаште, газетыште, журналыште, тоштерыште, архивыште кычалыныт. Краеведенийлан шўман улмышт шымлымаш пашам эртараш полшен. Самырык тукум марий йылмыжым, тўвыражым аклаш да чапландараш тўналеш гын, марий калык коклаште талешке-влак ятырын лийыт.

Краеведенийлан шўман улмышт шымлымаш пашам эртараш полшен. Самырык тукум марий йылмыжым, тўвыражым аклаш да чапландараш тўналеш гын, марий калык коклаште талешке-влак ятырын лийыт.

«Шкенам историйнам шарнена» танасыште 1-ше верыш лектыныт: **Карина Борисова (6-шо номеран Морко школ), Алина Владимирова, Аня Ефимова (Волжский, Памар)**. Снимкыште Алина ден Аням Писатель ушем вуйлатыше С.Д.Архипова дене пырля ужда.

«Мыйын марий мландем» танасыште **Егор Медведев (Шернур, Мустай) ден Даша Юрьева (И.С.Палантай лўмеш тўвыра да сымыктыш колледжын национальный гимназийже)** ойыртемалтыныт.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Фотом рўдерын архивше гыч налме.

Ўмыл лўдыктен

Миша эрдене кынеле, мушкылто, эр кочкышым ыштыш. Ёмбал вургемым чиен, школыш тарваныш. Капкам гына лектын шуктыш, ала-мо деч лўдын кайыш. Но школыш вараш кодаш огыл манын, вашкерак ошкыльо. Сылне эр кечылан йывыртен, йырымваш ончышто, адакат шентелныже ала-кў улмым шиже.

– Мо тугай?! Почешемже кў ошкеда?

Миша, ормалген, вуйжым удырале да ошкылжым писемдыш. А почешыже адакат ала-кў толмыла чучо. Миша лўддымын савырнен шогале да шке ўмылжым ужо.

– Теве кў мыйым лўдыктылеш улмаш! – куанен шыргыжале рвезе.

Егор ВАСИЛЬЕВ.

Волжский, Пётъял.

Кроссворд

«Акпатыр»
граме
почеш

Шола гыч пуллашке:

3. Курыкмари́й ка́зак. 4. Йо́рло ма́рий.
12. Ма́рий-влакым вуйла́тыше. 13. Ко́рай ялы́ште ила. 14. Башки́р, Пу́гачёвын полковни́кше.
15. Йо́рло ма́рий.

Кўшыч ўлыккө:

1. Ко́рай ялы́ште илы́ше йо́рло ма́рий. 2. То́ржа ўды́рѐн. 5. А́кпаты́рын полы́шкалышы́же. 6. Чо́я е́н. 7. Са́вийын ва́тыже. 8. Па́ша́зе. 9. Уста́ кў́сле́зе. 10. Ту́лык ўды́р. 11. Рвезы́ен.

В.СМИРНОВ ямдылен.

Курша
курыкышто

«К» буква дене

Кугарнян кечывалым классге Курша курыкыш куржна. Кумытын книгам кондышт. Костя, колымшо курымысо классыкын корнылажым кучылтын, кроссвордым кельштарен. Книгажат, кроссвордшат куандарышт. Кайыкат, кават, Курша курыкат кутырымынам «колыштыт». Кувшинов Костя кок-кум калыкмутымат каласыш: кугезе коваже кумылан ден коден. Кўшнө кече когарта, кечыйолжо куандара. Кава канде-канде. Кристинан коваже когылым колтен. «Кол когыльо – кажнылан», – каласыш Кристина, кидышкына кучыктыш. Кочна, каналтышна. Куэрлаште куку, кўдыр койылалтышт. Кеч-куштат куаным кычалына. Кўргыштө кочо койышым, кўранымашым корандена. Кастене Курша коремысе корно кудышкына кондыш. Каласена: кеч-кушко каена – кундемна, Курша курыкна, кожерла, куэрла кўдыньна кодыт.

«Русская словестность» кружокын енге-влак.

Волжский, Сотнур.

Йылме полша

Мый марий улам. Тидын дене кугешнем. Шочмо марий йылмем деч ом вожыл. Кызыт ача-ава-влак ялыштат йочашт дене рушла кутырат. Икшыве, школыш толмекке, ны марла, ны рушла чын кутырен ок мошто. Марла мутла-наш да марий йылмым йораташ ешыштак кумылангдыман. Мыйын шонымаште, марий йылме моло предмет-влакым тунемаш нимогай чаракым ок ыште. Мўнгешла, келгынак умылаш полша.

Полина ПЕТУХОВА.

У Торъял, Кузнеч.

Шўмбел ялем

Мыйын шочмо ялем – Шўргыял. Тудо пеш мотор верыште верланен. Ял покшелне кугу пўя уло. Кенезым вўд воктене шукин погынат. Ялыште пошкудо-влак сай, поро кумылан улыт. Ме ваш-ваш полшен, келшен илена. Пошкудо пайрем годымат, пашаланат эре кўлеш. Шочмо ялнан ончыкылыкшо верч тыршышаш улына. Кушкын шумекке, ялеш илаш кодына гын, калыкат ешаралтеш, ялнат тўзлана.

Ксения ЯНДАКОВА.

Морко район.

Ик ото уло... – тиде юзо ой гыч

Шытен нереште

шочмо сылнымут.

Сергей Чавайн
Акростих

Сылнымут тугае ямле:
Ешаралтеш вий-куат.
Рудалтеш шомакше ямлын
Гармонистын, мыйынат.
Емыж-саска погымо семын
Йоратем поэзий семым.

Йоча-
влак,
тыгай
акрости-
хым
возен
ончыза.

Чын поэзийын саскажым
Ала-кушто ит кычал.
Виян возышын пашажым
Ала-кө акла тачат.
Йоратет гын сылнымутым,
Нал да луд почеламутым.

Н.ДИЛЬИНА, туныктышо.

Волжский, Карай.

Г.ОЯР. Элина (сним-
кыште) Азеева Кужэнер
район Токтайбеляк шко-
лышто 7-ше классыште туне-
меш. «Ямде лий» газет дене
кылым куча.
– *Марий книга-влакым лудаш
моткоч йоратем. Нуно сылнымут
тўняш корным почыт. Василий
Регеж-Гороховын да Зоя Дудинан
серымышт утларак келшат. Куш-
тылгын возымо, келге шонымашан
почеламутыштым йўдвоит лудын
кертам. Марий мутмастар-влакын
сылнымутышт мыйымат почеламу-
тым возен ончаш кумылаҗден,* –
ойла Элина.

Е.ИВАНОВА.

Авторын фотожо.

Кидешышт курчак илана

Ший шондык

Курчак... Тудым нъога улмына годымак кидышкына налына. Изи азала рүпшена, модыктена, тудын дене кутырена. Курчакым куэм гыч ургат, шүртö дене пидыт, шыште, шун гыч ненчат, пу гыч пүчкын луктыт, кагаз, олым дене ыштат. Кидмастар-влак курчак гоч калыкын эртыме корныжым, тўвыра ойыртемжым почын ончыктат. Кугезе коча-кована-влакын тўналме кидпашаштым умбакыже шуют да нуным тачысе илышлан кельштарат.

У Торъял район Чўксола ял гыч Г л у ш к о в м ы т ешыште (снимкыште) курчаклан тувырым ургыде, тудым сылне тўр дене сōрастарыде ик кечат огеш эрте. Тиде пашам озавате Роза Степановна тўналын. Кызыт Людмила ўдыржō курчак-влаклан кокымшо илышым пōлекла.

– Авана мыланна изинек сылне тувырым урген, тўрлен, пидын. Кушмекына, курчакна-влаклан сылне чиёмым ургаиш тўналын. Икмьняр жап гыч ушышкем коллекцийым ышташ шонымаи толын. Курчак тыглай модыш гына огыл. Тудо мемнан икымше йолташ ўдырна. Курчаклан тўрлō онайым шолып каласкалена. Марий калык ике йўлажым шарныже, калык вургемын ойыртемжым ужшо манын, тиде пашалан пижынам. Ятыр жап марий тўрым шымленам, – каласкала Людмила Николаевна.

Людмила курчак-влакым аукционышто, баракхолкышто наледа, родо-тукымжо, йолташыже-влак пōлеклат. Кажныжын онгай историйже

Кидмастарын коллекцийыштыже 70 наре курчак уло. Нуно тўрлō кундемшыте илыше марий, руш, казах, эстон, украин, татар, испан да моло калык вургемым чиеныт. Кажне гаяк курчаклан лўмым пуэныт: Эчу, Почу, Пампалче, Салика, Качери да молат.

чакым коважын яра шинчыше пōртыштыжō муыныт. Весе пел кидан логалын да джигитыш савырнен. Кидмастар тудым шкешотан символан шотла. «Пел кидише уке гынат, илышыже умбакыже шуйна. Мый тудын деч сенжымашым йодам», – ойла самырык ўдырамаш.

Изи модыш-влак коклаште ик метран курчак-влакымат ужаш лиш. Нунын пелен Людмилан Маша ўдыржō чылт курчакла коеш. Тудат марий тўрлан шўман. Кертмыж семын аважлан польшкала.

– Курчакым шукын ужалаи йодыт. Но мый нуным погем. Тек марий калыкын поянлыкше тукым гыч тукымыш кусна, – ойла Л.Глушкова.

Р у ш кидмастар Г а л и н а К О К О Р И - Н А (снимкыште) курчакым, тудлан вургемым и з и н е к у р г е н . Икшывыже-влак шочмеке, тиде пашалан нунымат кумыланден. Интернет лекмеке, калык вургемым, калык курчакым шымлаш тўналын.

– Ожно изи икшыве-влак икымше курчакыштым куэм гыч шўртым кучылтде ыштеныт. 5-7 иаш-влак ургаиш тўналыныт. Кугурак ўдыр-шамыч курчаклан вургемым кельштареныт. Нунылан мотор тўрым

ойыреныт. Тыге шкаланыштат чиёмым ургаиш тунемыныт, марлан каяи ямдылалтыныт, – каласкала Галина Аркадьевна.

Мастар ўдырамашын юзо шондыкыштыжō шочын вочшо азам, школыш коштышо йочам, марлан кайыше ўдырым але ўдырым налше рвезым ушештарыше курчак-влак улыт. Кажныжын – ийготлан келшыше капкылже, вургемже.

Кидмастар курчак-влак дене композицийымат ямдыла. «Школ пагыт» серийыште курчак-влак, школ формым чиен, парт коклаште шинчат. Нунын ончылно туныктышо шога, пеленже класс доскам ужнына. «Реве» композицийлан калык йомак негызым пыштен. Галина Аркадьевна йомакысе кажне геройым урген: кочам, ковам, уныкам, пийым, пырысым, колям. Нуно чыланат ревым шупшыт. Ончерже арам огыл «Тудын кидешыже курчак илана» маналтын. Чынжымак, нуно илышыла койыт.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Фото-влакым еш архив гыч налме.

Куаным конда

Уремыште – шошо! Южшо могай яндар. Он тич шүлалтет, кумылет нөлталтеш. А кечыже кузе шыратен онча: мландым шокшын ырыктымжлан көра уло тўня ылыжеш. Ужар шудо нерештеш. Пушентгылаште лышташ нержым луктеш. Эн тўнжө – шошо пагыт түрлө пайремлан поян: 1 май, Кугече, Сенымаш кече, Агавайрем да молат. Шошо пагыт мыланем келша. Тудо у куаным конда.

Кирилл НИКОЛАЕВ.
Морко, Шүргыял.

Синквейн

Кече
Сылне, шокшо.
Лектеш, ончалеш, шырата.
Уло тўням ырыкта.
Сандалык.
Р.АНТРОПОВА.
Советский, Ўрша.

Электротулум аныкыза

Тулум аныкыше лампым кучылтса.

Счөтчикым чўчкыдынрак тергыза.

Окна яндам да лампычкым чўчкыдынрак ўштса.

Сурткөргысө техникым инструкций почеш кучылтса.

Холодильникым омсажым кужу жаплан виш ида кодо.

Электроприбор-влакым «вучымо» режимеш шынден ида кодо.

2 май – Кугече.

Кугечылан у вургемым чийыман.
Эрденак ең деке коштман огыл.

Даша СОШИНАН сўретше.
Морко, Коркатово.

Кугече пайремын тўн Cheshe-влак – чевер муно, мелна, пура.

Чыве ўлан ынже мунчо манын, чевер муным кўшанрак перен пудыртыман.

Кугече муным пөрдиктен модаш кечывал деч вара курыкыш кайыман.

Садыште – пайрем

Авторын фотожо.

Йошкар-

Оласе 10-шо номеран школ пеленысе садыште – пайрем! Шырчык, шемгорак-влак толыныт. 5-ше классыште тунемше-влак (снимкыште) технологий урокышто шырчык омартам ыштеныт да тушан сакеныт. Ынде школ сад түрлө кайык муно дене шергылтеш. Йоца-влак садыште технологий урокым эртарат. Пушентге-влакын икте-весышт деч мо дене ойыртемалтмыштым рашемдат. Кидпашалан могай пушентгым кучылташ келшымым тунемыт. Тыге йоча пүртүс ылышым шымла да шочмо кундемым пагалаш кумыланеш.

С.И.КОРОБЕЙНИКОВ,
технологий туныктышо.

Фотом йочасадын архивше гыч налме.

Морко район Волаксола йочасадыш коштшо
Инна ГРИГОРЬЕВА
Кугече муным ямдылен.

«Ямде лий» йоча газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1150 экз. Заказ
Формат – А-4-8.

https://vk.com/yamde_lii
<https://ok.ru/yamdelfi>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: **Марий Эл Республикысе культур, печать да калык-влакын пашашт шотышто министерстве, «Ямде лий» газет.**

Газетым редакцийыште погымо да версталыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийн адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Массовый коммуникаций сферыште да культур наследиым аралымаште законодательствым шуктен шогымым эскерыше Федеральнй службын Приволжский федеральнй округысо управленийыштыже регистрироватылме.
Номер – ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральыште пуымо.

0+

Печатыш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шонымышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийн да издателын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо пөрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

**Кидмастар
улам**

Конкурс

Коля КОНСТАНТИНОВ.
Волжский, Пётъял.

Андрей ШУРМЕТОВ.
Татарстан, Агрыз,
Пелемеш.

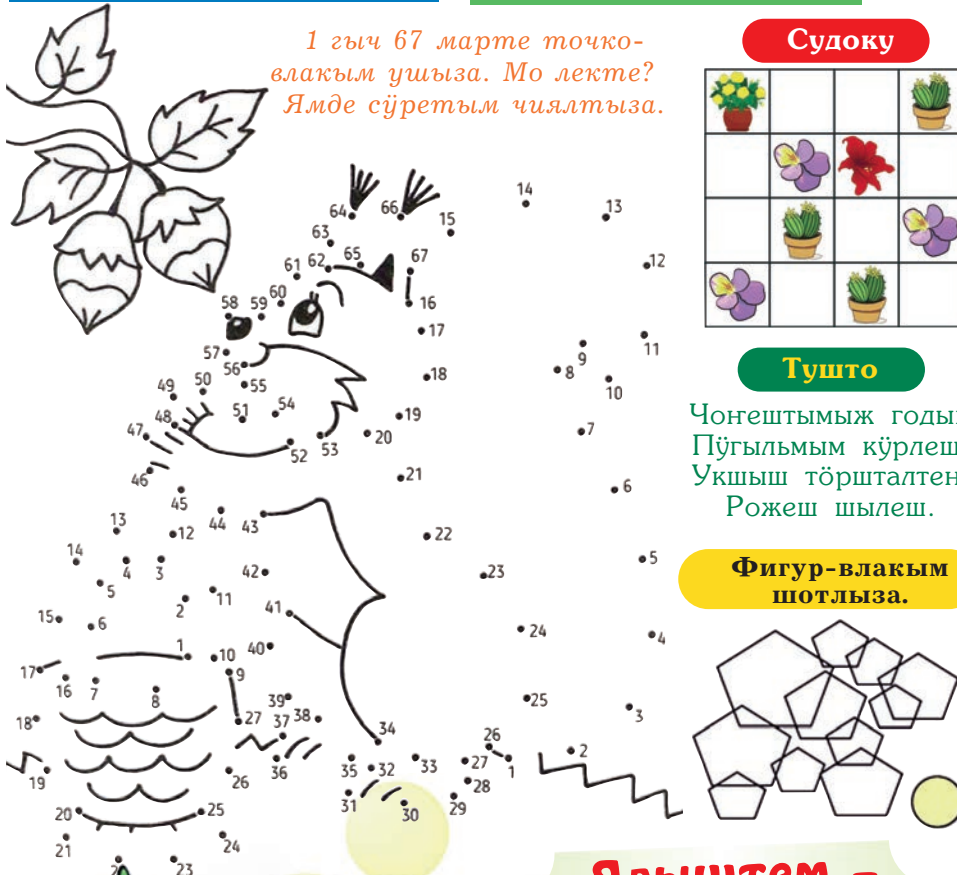
Пуньктышо
Оля деч йодеш:
– Молан
дневникеш
мõнгысõ пашам возен отыл?
– Те пайремлан мõнгысõ
пашам ом пу манын ойленда
ыле. А эрла – мыйын шочмо
кечел!

Икгай тўсан лыве ден
пеледыш-влакым ушыза.

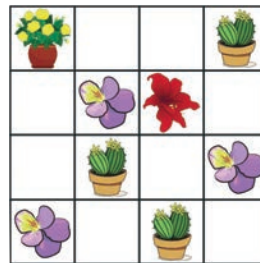

Сўретыште икгай
кок пылым муза.

1 гыч 67 марте точко-
влакым ушыза. Мо лекте?
Ямде сўретым чиялтыза.

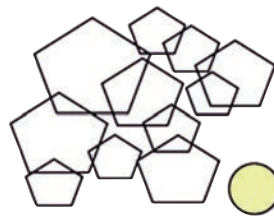
Судоку

Тушто

Чонештымж годым
Пўгыльмым кўрлеш.
Укшыш тõршталтен,
Рожеш шылеш.

**Фигур-влакым
шотлыза.**

Полугайын чын ўмылкажым
муза.

**Ялыштем -
шошо**

Вўдшõ йога шоргыктен,
Шошо толын ялышкем.
Кече шокшын шыргыжеш,
Чон уремышке ўжеш.

Мланде угыч коялеш,
Лумпеледыш шочалеш.
Шокшо эл гыч кайык-влак
Шочмо верышкышт вашкат.
Оля СТЕПАНОВА.
Морко, Шап Унчо.

Настя ЧЕМЕКОВАН
сўретше.
Советский, Ёрша.